

óber 15.
adonyzer-
ek, mentő.
ár mérleg.
mérőesz-
yvak és
sijgyártó
porcellán.
u. m.
ntatartók,
blák stb.
nyilvános

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Beaskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyhecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagyhecskerek, 1901.

XXX. évfolyam 237. szám.

Előfizetési tábla:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, október 16.

A közjogi alap.

Budapest, 1901. október 15.

A mandátumok és szavazatok rendkívüli többségével nyilatkozott az ország ama közjogi viszony fentartása mellett, melyet az 1867: XII. t. c. formulázott. Ez a nyilatkozat már ama nemzeti és nemzetközi fontosság miatt is, mely benne van, a lehető legelfogulatlanabb, szigorúan tárgyilagos magyarázatot kívánja, ha az alkotmányosság legfontosabb parancsának megfelelőleg az ország többségének politikai intenciói iránt igazságosak akarunk lenni. Befelé azt mondja a nemzet döntése, hogy az adott politikai és közgazdasági viszonyok közt a nemzet nem lát okot arra, hogy a *pragmatica sanctio* szerint Magyarország és Ausztria közt létező közös ügyek kezelési módját megváltoztassa, hogy tehát az 1867: XII t. c. gyakorlati alkalmazásának eddigi módját is tovább fentartani akarja, annak fentartását is helyesnek tartja. Az 1848-as és függetlenségi pártok programját tehát elutasítja magától, a perszonáluniót és a különvált gazdasági területet általa nem kívánt, legalább ez idő szerint neki nem tetsző és kielégítő módon nem igazolható kísérletezések gyanánt állítja oda.

Kifelé egy közelebbi és ezen a közvetítő állomáson túl távolabbi címzéseknek szól ez a nyilatkozat. A közelebbi címzés Ausztria. Ausztriát felvilágosítja a magyar nemzet nyilatkozata, hogy Magyarország a szabadelvű országgyűlési többség választása által közösen megállapított vámtarifát és ennek alapján, mint eddig gyakorlatban volt, a többi hatalmakkal mind a két gazdasági terület részére egy-egy kereskedelmi szerződéseket óhajt. Magyarországnak tehát megvan a jó akarata, becsületes szándéka, hogy a monarchia két államát egymás közt és nemzetközileg gazdasági egységben megtartsa. Csakhogy ezt a jóakaratot nem szabad Ausztriában hamisan és egyoldalulag felfogni, nem szabad ezt a

becsületes szándékot összekötözött kezekkel való alávetettségnek verni és vele visszaélni akarni. Minél inkább hajlandó Magyarország a két államot egymást gazdaságilag ki gészítő területeknek tartani, tehát minél inkább ápolja Magyarország azt a várakozást, hogy ez az egymást gazdaságilag kiegészítő két terület egymásnak kölcsönösen előnyére szolgál, annál kevésbbé tűrheti a fogja eltérni Magyarország, ha Ausztriában az a tendencia jutna érvényre, hogy Magyarországgal mint valami gyarmati tartománnyal bánjanak, melyet gazdaságilag visszamaradottnak tartanak meg és ha gazdasági fejlődésünket bármely irányban gátolni vagy éppen megakasztani igyekeznének. Hogy Ausztriában vannak pártok ily törekvésekkel, sőt hogy odaát meg lehetős sok frakció, ha különben még oly ellenségesek is egymással szemben, éppen e törekvésekben találkozik, azt nagyon is jól tudjuk.

De ha ez a némas szövetkezés felkerekedik és mértékadó befolyási nyer, akkor lehetetlen a közös vámtarifa s ennek folytán a közös kereskedelmi szerződések. Akkor pedig a két gazdasági terület végleges és maradandó különválása kikerülhetetlen. Kellemes-e, tetszik-e ez odaát akárkinek, vagy sem — és oly pártnak, mely a felségsértés és a hazaárulás küszöbén áll, csak tetszhetik az, — minket hidegen hagy: nekünk sokkal komolyabb kötelességeket kell önmagunk és a monarchia iránt teljesíteni, hogysem osztrák párt-rosszakaratusáért, osztrák párt-estelenységért áldozatul adjuk oda magunkat. Minden szabadelvűpárti jelölt, ki az országgyűlésbe bejutott, azt az ígéretet tette ugyan a választóknak, hogy bármennyire ragaszkodik is a két állam vám- és kereskedelmi közösségéhez, a vámsorompók felállításáért sikra kelni rögtön kész, mihelyt Ausztria, jogos létfeltételeinken magát túltéve, a különváláshoz vezető lépés megtételét szinte reánk kényszeríti. Ausztriában tehát csak tisztán meg kell érteni és

szigorú szabattossággal értelmezni mit akar mondani a közjogi alapon való kitartásunk. Ha egységes vámszerződéshez nem juthatunk, ez bizonynyal nem azt jelenti, juthatunk a többi államokkal. Csak azt jelenti az, hogy a különvált vámterülettel egész teriedelmükben újra felélednek az 1867: XII. t. cikkben is megállapított souverainitási jogaink, minden tekintet nélkül Ausztriára és kizárólag a saját érdekeinknek megfelelőleg fogunk az idegen államokkal egyezkedni, kereskedelmi politikai egyezségeket kötni. L. L.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délután 6 óráig; ugyanazon napokon este 1/2 6-tól 1/2 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

December 16. Tiszújító megyei közgyűlés.

— A megyei tisztújítás. A tegnapi közgyűlés alkalmával a tisztújító közgyűlés határnapjául december 16-ikát tűzték ki.

— Csávossy Béla ünneplése. A Csávossy-pártnak módosi intézősége abból az alkalomból, hogy jelöltjük zászlaja fényes diadalt aratott, f. hó 17-én, csütörtökön, este 8 órakor a módosi „Zágráb” szállodában pártvacsorát rendez.

— „Torontáli kör” Budapesten. A fővárosban tartózkodó főiskolai hallgatók által alakított „Torontáli kör” eszéi tisztújítását a következőleg ejtette meg: Elnök Reinhardt Péter (o. h.), alelnök Párvány Endre (i. h.), főjegyző Göm. Tamás (i. h.), aljegyző Bundy János (o. h.), titkár Schreiber Jakab (o. h.), pénztáros Bodócsy Gusztáv (hivatalnok), ellenőr Brezsaofszky Nándor (o. h.), háznagy Hattyey Gyula.

— Hangverseny. Klees Emilia énekesnő, ki ezelőtt két évvel nagy tetszés mellett énekelt a nagybecskereki kaszinóban, legközelebb ismét hangversenyt szándékozik adni városunkban. A kisasszony azóta a bécsi konservatoriumnak lett növendéke s így az énekművészet terén bizonyára még tökéletesebbet fog produkálni.

A „TORONTÁL” tárcája.

Miért?

Lelkem lobog, mint a láva,
Ajkamon nóta fakad,
És száll a dal — szerelemről,
Bár a szívem majd megszakad.
Tudod miért?
Tudod kiért?

Lázálomban emészt a vágy,
Gyötrő kín tépi lelkemet,
A bubánat zúgó árja,
Ma-holnap — érzem — eltemet.
Tudod miért?
Tudod kiért?

A napsugár nem ingerel,
Arcom fakó, halvány vagyok,
Évszázadoknak tűnnek fel
A kintteljes, hosszú napok.
Tudod miért?
Tudod kiért?

Reám néztél, rabod lettem,
Megcsókoltál, csóкод éget,
Oszd megcsaltál s most keresem
Az elvesztett üdvösséget!
Tudod miért?
Tudod kiért?

n — d. —

Mesék.

A könyv.

Két árnyék találkozik a tulvilágon. Elmondják egymásnak életük történetét.

Az egyik szól:

— En jötevő voltam.

A másik:

— En is.

Hangzik a kérdés:

— Es mi volt a legnagyobb jótéteményed?

— Hallgass meg.

Az árnyék rákezdte:

— Bejártam a világot. Jártam északon rengeteg hómezőkön, jártam délen perzselő nap hevében. Jártam Istentől elhagyott kopár vidékeken, jártam tájakon, melyeket az Isten bőséggel áldott meg. Es bármerre jártam, mindenütt azt láttam: az emberek panaszkodnak, jajgatnak, sirnak. Láttam, hogy az emberiségnek egy nagy ellensége van: a könyv. Tudós voltam; kutattam a nagy természet titkait. Es hogy fölismertem az általános ellenséget, elhatároztam, hogy meg szabadítom tőle az emberiséget. Kerestem egy bűvös szert, mely a könyvet a világból kiirtja.

— Es?

— Megtaláltam.

Mit tettél hát?

— Megirtam ennek a bűvösnek egy titkát egy könyvbe s azt hagytam örökségül az emberiségnek. Es volt az én jótéteményem.

A másik szellem arca földerdült.

— Hát te mit tettél?

A szellem jószágon válaszolt:

Te is hallgass meg:

Es rákezdte:

— En is bejártam a világot. Jártam északon, jártam délen és láttam boldogtalant eleget. Láttam arát, aki mellől a völgyényt a vérpadra hurcolták. Láttam anyát, ki gyermekére költvén ifjúságát, szépségét, boldogságát, azt érte meg, hogy a gyermek a nyílt utcán megbotosta. Láttam hőst, aki diadalmasan vonult haza a csatából és az volt a hála, hogy utcagyerekek gunydalokat énekeltek róla s a vénasszonyok lekötöpték. De láttam mindezeknél egy boldogtalanabb teremest, sirni szeretett volna, de nem tudott.

— Nos, mit tettél?

A szellem ragyogó ábrázattal felelt:

— En fogtam és elégettem a könyvedet.

Az ólom.

Az is lehetne a címe: mese a jövőből. Talán jobb is volna. De hát nem a cím teszi.

As ólomnak volt két gyermeke: a betű és a puskagolyó. Hogy kissé felcseperedtek, így szóló hozzájuk az apa:

— Fiaim, menjetek világgá, igyekezetek, hogy ember váljék belőletek. Majd meglátom, ki mivel nagyobb, ki hoz több diadalságot nevünkre. Aki nagyobb, tess, az less az én kedvesebb gyermekem.

A gyermekek világgá mentek. Száz év múlva hazatértek. Kérdi az ólom a puskagolyót:

— Edes fiam, mit tettél?

A golyó katonásan felelt:

— Retteggett hatalom lettem. Aki elem került

— Esküvő. Braun Armin helybeli gabona-kereskedő f. hó 20-án tartja egybekelését Budapesten a dohány-utcai jzr. templomban Neumann Malvin kisasszonnyal, Numann Bernát fővárosi kereskedő leányával.

— A pápa jubileuma. A jövő évi február 21-én lesz huszonnégy éve annak, hogy XIII. Leó pápának választották. Már régen nemzetközi bizottság alakult a pápa 25 éves jubileumának előkészítésére. Mivel azonban nem remélhető, hogy a pápa a 25-ik évfordulót is megéri, a nemzetközi bizottság úgy intézkedett, hogy a 24-ik év betöltésétől kezdve egy éven át folyton ünnepli az egyház a pápa 25 éves jubileumát. A jubileumi ünnep programja a következők:

1. Zarándoklatok Rómába a világ összes egyhásmegyéiből;

2. a Rómába utazni nem képes katolikusok szellemi zarándoklata és jubileumi adakozása;

3. imák a pápáért;

4. Péter-fillér gyűjtés a világ valamennyi plébániáján; ezekből a fillérekből egy drágakövekkel kirakott tiarát vesznek a pápának.

A kik a jubileum érdekében különös buzgóságot fejtenek ki: érdemkeresztet vagy érdemérmét kapnak a pápától.

— Halálozás. Egy köztisztelőben álló nagybecskereki polgár elhalálozásáról értesülünk: Delfel József építész tegnap délután 1 órakor 72 éves korában jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemcit ma délután temették oriai gyászközség részvétele mellett. Béke hamvait, Delfel József elhunyt alkalmából a városi erkélyére kinttették a gyászbogót, mint hogy az elhunyt a városi képviselőtestületnek egyik ügybuzgó és szakkérdésekben szívesen meghallgató tagja volt.

— Rejtélyes eset. Csajkás János és Csajkás Simon szabadkai sertéskereskedők a nagybecskereki őszi országos vásárra jöttek és régi szokásukhoz híven Milano v. Milánának a vásártéren levő házába tértek éjjeli nyugalomra. Lefekvés előtt a szoba ajtaját belülről bereteszelték és pénzes tárcáikat fejük alá téve, átengedték magukat a jól megérdemelt pihenésnek. Éjjel után az egyik kereskedő nagy léghuzamot érzett. Fölkelt az ágyból és gyertyát gyújtott. Nagy meglepetéssel vette észre, hogy az egyik ablaktábla be van nyomva és az előszobába szorult pedig tárva-nyitva. Ijedten szaladt vissza az ágyhoz és rémülve konstata, hogy az általa a párna alá helyezett pénzes tárcsa, 1200 korona tartalommal, hiányzik. Felkelti testvérét, aki legelsőbben szintén a párna alatt tapogatózott, persze a pénzes erszény, mely 210 korona ezüstpénzt tartalmazott, szintén hiányzott. Rögtön felöltöztek, lármát csaptak, de nemcsak a pénzt, de semmiféle nyomot nem találtak. Reggelre kelve panaszt tettek a rendőrségnél, amelynek közgei meg-

indították a nyomozást, ami azonban más eredményre nem vezetett, minthogy az egyik pénzes tárcát üresen a szomszéd ház tetején, a másikat az udvarban találták meg szintén teljesen kiürítve. A rejtélyes ügyben a rendőrség a vizsgálóbíróval együttesen folytatja a nyomozást. A meglopott sertéskereskedők tegnap haza utaztak Szabadkára.

— A csendőrség szaporítása. Megirtuk már, hogy az ország közbiztonsági állapotának emelése céljából báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter elhatározta, hogy az ország területén szaporítani fogja a csendőrörsök számát. A honvédelmi miniszterium által kidolgozott tervek szerint 24 vármegye területén 96 új csendőrőrsot fognak szervezni, melynek költségei 150 000 koronában vannak előirányozva a honvédelmi tárcsa költségvetésében. A csendőrség szaporítása céljából Jablanczy Sándor altábornagy a miniszter megbízásából felhívta a kerületi csendőr parancsnokságokat, hogy a küszöbön levő csendőrőrszaporításra való tekintettel sűrűn gondoskodjanak megfelelő számú csendőrtisztek kiképzéséről.

— Az időjárásról. Meteor, a szegedi időjárás-jóváendős Nagylakról október 11-éről keltezve a következőket írja az október második felében várható időjárásról: Az általam már szeptember elején jelelt korai beköszöntése a kellemetlenebb őszi időnek tényleg bekövetkezett, amelynek esős, hideg, szeles változatos, a sűrűn egymásután következő csomópontok miatt csak a 15-iki csomópont után érnek véget. Ezután következik a nyugodtabb időjárás, amikor is a későbbre maradt szüretelés is a kevésbé változó időjárás folytán nyugodtabban folytatható és fejezhető be. Csapán attól lehet félni, hogy a derület erős deret hoz, amely az átmedvesült szőlőre igen hátrányos lehet. Enyhébb idő a 27-iki csomópont körül várható azon esetben, ha ekkor a Napon a valószínűleg feltételezhető kitörések előjönnek, amely föltevés ha valószínű, a hó végével még egy rövid ideig tartó vénszónyi nyárban lehet részünk, különben azonban a fűtetés akadálytalanul folyhat tovább. A nap-kitöréseket egy érzékeny tájoló nyugtalanságával jelzi, ha a kitörések nagyobb mérvűek, úgy annak üregei a Nap tányérján mint foltok lesznek láthatók.

— Elfogott zsebmetszők. A lefolyt őszi országos vásár alkalmából, amely tudvalegőleg mindig a leglátogatottabb vásár szokott lenni, csupán kivételesen az idén nem sikerült, igen sokan jöttek Budapestre, Szabadkára és Újvidékre azok az alakok, akik a vásári sokadalmat fölhasználva, könnyű szerrel akarnak pénzhez jutni. Besugár folytán a rendőrség értesült róla, hogy ezek a titokzatos alakok az erdő alatt levő egyik házból tűttek tanyát: éjnek idején meglepték őket és tizenhárom darab nótórius, régen körözött zsebmetszőt fogott el. Ma délelőtt valamennyit tolonc-uton kísérték vissza illetőségi helyeikre.

Az apa arca földért. Megsimogatta a betű fejét és érzékenydedve szólott:

— Te vagy az én kedves fiam . . .

A gyufa.

Két tudós veszekedett egymással.

— Ez az én eszmém volt.

A másik szól:

— De én dolgoztam föl és fejtettem ki.

— A munka dicsősége az enyém.

— Nem igaz, az enyém.

Es veszekedtek tovább.

Az asztalon egy szál gyufa és egy gyertya hevert egymás mellett. A gyertya szánakozva szólt a gyufához:

— Te is akarsz valamit? Meggyulsz és elalszol. De én égek, míg semmivé nem leszek.

A gyufa mosolygott:

— Szép. Hát gyulj meg, ha tudsz.

A gyertya erőlködött, de hasztalan.

A gyufa elbisakodva nézte.

— Nos.

— Nem megy.

— Látod! Égni könnyű, meggyulni nehéz.

A gyertya szerényen szólt:

— Belátom. Gyujts meg.

A gyufa meggyuladt a lángra kapott tőle a gyertya is, mely aszontul égett szépen. Alig egy-két szempillantás múlva a gyufa elaludt, a gyertya derülten égett tovább. Szólt a gyertya:

— Látod, látod . . . Gyujtani szép dolog, de égni is valami.

A gyufa melankólikusan ismételte:

— Gyujtani szép dolog, de égni is valami.

A tudósok nem hallották a gyufa gyertya párbeszédét. Veszekedtek tovább és veszeked-

nek még most is . . .

Palotai Hugó.

Színház és irodalom.

A délm szini kerület.

Nagybecskerek, október 16.

Olvasóink, kiket mindig érdekelték a kerület részletei, bizonyára örömmel vessik tudomásul, hogy a választmány fáradszón elnöke, Rónay Jenő főispán megkötötte a szerződést Földesi Sándor szinigazgatóval.

A szerződés lényegesebb pontjai a következők:

1. A délmagyarországi szinikerület színházai Nagybecskerek, Nagyikinda, Nagy-Szent Miklós, Zombolya, Módos, Herkulesfürdő, Pancsova, Fehértemplom, Karánsebes, Lugos, Resiczabánya, Oravica és Verseczen a fent jelzett időre Földesi Sándor szinigazgatónak adtnak ki. 2. Földesi Sándor vállalkozik, hogy 1901. évi október hó 1-től 1902. évi szeptember hó 30-ig az ide csatolt jegyzékben megállapított sorrendben és időszakokban operette, népszínmű, vígjáték és drámai előadásokat tart, az egyes városok szinügyi bizottságai által az ezen szerződés mellékletét képező közösen megállapított jegyzék keretén belül megállapított és jóváhagyott műsorral. 3. A szini előadások heti beosztását, a bérletes és bérletlen kívüli előadások napiát, a műsort, esetleges jutalomjátékokat, a páros és páratlan bérleteken adandó darabok beosztását, az illető városok szini-bizottságának hozzájárulásával velük közösen és előre az igazgató állapítja meg a kölcsönös igények lehető figyelembe vételével. Pénteki napokon bérlet folyamán előadások nem rendezhetők. Vasárnap délutáni előadásokat rendezhet zóna helyárrakkal s a mennyiben a helyi szinügyi bizottság az előadás kiadásait biztosítja, az esetre köteles a szinigazgató minden városban a tanuló ifjúság részére egy hasznos tárgyú gyermek-előadást tartani, a melyre belépti-díj az iskola-igazgató, illetve vezetőik által benyújtott összegek szolgálnak. A városok szinbizottságai fenntartják ama jogukat, hogy ne csak a műsor megállapításába folyjanak bele, hanem hogy az igazgatótól a közönség által kívánt jelebb, esetleg újabb darabok beszerzését és előadását is a lehetőség szerint megkövetelhesék. 4. Földesi Sándor szinigazgató köteles lesz a szinikerület által elfogadott és az idecsatolt jegyzékben kitüntetett társulatával és műsorával játszani és a kerület valamennyi városába a társulat ugyanazon tagjaival előadásait megtartani. Első rendű szerepekben csak magánszereplő színészek léptethetők fel. Az elfogadott névsorban bármilyen változás csak a szinikerület választmányának előleges hozzájárulásával ejtendő meg. A színész-egyesület autonómiájából folyó színházi bíráskodás ítéletei érintetlenül folytatnak. 5. Földesi Sándor szinigazgató a 2. pont alatt említett szini ideyben a következő jövedelmekre számíthat: Fehértemplom: 12 bérleti előadás, circa 1600 k. bérlet; Herkulesfürdő ingyen színház, világítás, lakás ágy nemű nélkül; Karánsebes: 10 bérleti előadás, circa 600 k. bérlet, ingyen fűtés; Lugos: 24 bérleti előadás, circa 5000 k. bérlet, a szingyámuló egyesülettől 500-600 k. segély; Módos: 12 bérleti előadás, circa 2000 k. bérlet; Nagybecskerek: 48 bérleti előadás, circa 9000 k. bérlet, ingyen színház és világítás; Nagy-Kikinda: 18 bérleti előadás, circa 3000 k. bérlet, a városól 500 k. segély; Nagy-Szt. Miklós: 24 bérleti előadás, circa 1450 k. bérlet; Oravica: 12 előadás, circa 1000-1400 k. bérlet, Arany-körtől 200 k. segély; Pancsova: 24 előadás, circa 2000 k. bérlet; Gromon egylettől 100 k. segély; Versecz: 24 előadás, circa 2000 k. bérlet; a Magyar nyelv terjesztő egyesület vezé jegyeket 80-150 k. erejéig; Zombolya: 12 előadás, circa 960 k. bérlet; Resiczabánya: 12 bérleti előadás. 6. Minden város szinügyi bizottsága erkölcsileg igyekszik biztosítani a bérleti összeget, a készpénz segélyért pedig maga felelős. A készpénzbeli segély minden városban csak a szini évad befejezése után fizetetik ki az igazgatóknak. 7. A bérletösszeg első felét a szinigazgató csak a második előadás után igényelheti, másik fele a helyi bizottság és a szinigazgatóval közösen megállapítandó időben, de minden esetre csak az első fél bérlet lejátszása után fizetendő. 8. Az előadások megkezdése előtt a szinigazgató egyetlen városban sincs jogosítva arra, hogy akár a bérleti összegből, akár a készpénz segélyből bármilyen előleget is követelhesen. Előadásait minden előleg nélkül köteles megkezdni, különben a helyi bizottságok az előadások megkezdését megakadályozhatják. 9. Földesi Sándor szinigazgatónak megengedtetik, hogy a bérletgyűjtést, a szövetségi városok szinbizottságainak utasításához képest saját közgei által is végezhesse. 10. Nevezett szinigazgató köteles magát a jelen szerződésben előírt feltételek mellett elfogadott társulatával és előadásaival mindent elkövetni, hogy a szövetségi városokban a magyar színészetnek tiszteletet

s meg nem adta magát, azt keresztüljártam. Nemzeteket öltem halomra.

Az öreg látva fia gyilkos tekintetét, félve és szomorúan bölintott:

— Szép, szép . . .

Astán megkérdezte a betűt:

— Hát te mit mivelél?

A betű arcán csudálatos fény ömlött le: — Apám, én nem dicsekedhetem véres diadalokkal. Az én elemem a béke volt, Mint a nap, világossággal árasztottam el a világot. En nem gyilkoltam nemzeteket, én ellenkezőleg: haldokló népeket föltámasztottam.

Az ólom szívét csudálatos meleg fogta el, de nem mert szólani, nehogy a golyó neheztelését vonja magára. Tettetett nyugalommal szólott:

— Es is szép. Fiam, egyiteket sem akarom megbántani: nem döntöm el, ki végzett nagyobb. Mondok valamit: menjetek világgá újra s néhány száz év múlva térjete vissza. Akkor majd döntök.

A két testvér újra elment.

Evssásadok múlva megjött a betű.

Az öreg a szívéhez szorította.

— Isten hozott.

A betű alázatosan kezét csókolt neki

— Hol van testvéred?

A betű hallgatott.

Az ólom újra kérdeste:

— Hol van testvéred?

A betű lesütötte szemét és hallgatott.

Az apa rosszat sejtett:

— Mit tettél fiu?

— A lehető legnagyobbat miveltem, apám.

Az öreg leste a szót.

A betű kimondotta:

— Megölttem a testvéreimet . . .

becs
nem
is, sz
tési
tatni.
hoz
ság
segite
állapí
van
egye
legma
napi
ságok
szinik
bárma
nem
nem s
kedné
a ker
dést a
Sándor
színház
jogát
hatály
tett, a
a bér
pénze

legbec
ország
Megtal
éves t
leírás
hű arc
tagság
Miksa
Falk
becsü
szerke
kézírás
nak a
cikkeit
király
levelén
sikerül
kosztat
képeit
terjed
és társ
Miksa
litünk,
nak az
Emil, B
Földes
Hornig
Lévy
Polonyi
hauser
Ferenç
Thaly
és más
egy kor
kiadói
Aki d
előfiz
megkap
hivatal
külderd

hegedi
füzete
köli: I
II. Saer
csi" ma
„Román
nappal
Tarante
„Zenél
Erenk
hangjeg
kiváló
fizetési
korona.
Az okt
korona.
(Klökne
pest, V
mutatva
bérment

niszteri
területe
a legut
módosi
antalfai
csenei
párdány
törökbe

becstület és elismerést szeressen. E végből nem csak szerződésbeli, de erkölcsi kötelessége is, színészeit rendszeresen fizetni és a kívánt fizetési könyveket az egyesületnek kívánatra bemutatni. Végre köteles az esetleges kívánni valóhoz képest a felmerülő hiányokon a méltányosság és lehetőség határain belül mindenben segíteni. A helyárak és bérleti összegek megállapítása az egyes városok szinügyi bizottságainak van fenntartva, ők állapítják meg egyúttal az egyes vendégszereplések alkalmával szedhető legmagasabb díjakat. Esetleg kedvezmények a napi és bérlet áraknál csak a szinügyi bizottságok beleegyezésével adhatók. Az esetre, ha a sziniszegítő a szerződésben felsorolt feltételek bármelyikét pontosan és lelkiismeretesen meg nem tartaná, társulatát a kívántakhoz képest nem szervezné, megfelelő műsorról nem gondoskodnék a társulata tagjait rendszeresen nem fizetné: a kerületi választmány jogosítva van, a szerződést azonnal hatályon kívül helyezni és Földesi Sándor sziniszegítővel az összes szövetségi színházakat, illetve az azokban való előadás jogát megvonni, a bérletet a bérlekre való jogi hatálytalán azonnal megszüntetni, az előre fizetett, de még le nem játszott bérletre eső összeget a bérlekre részére visszakövetelni, végül a készpénzbeli segílyt megtagadni.

* Az „Ország-Világ“ ünnepi Falk száma, a legbecesebb irodalmi termék, a melyet Magyarországon illusztrált hetilap valaha produkált. Megtaláljuk benne dr. Falk Miksának ötven éves tevékenységét méltató fényes tollból eredő leírását, közli Falk Miksának különböző korbéli hű arcképeit, bemutatja a Tudományos Akadémia tagsági oklevelét, hozza Deák Ferencnek Falk Miksához intézett két eredeti levelét, és közli Falk Miksa dolgozószobáján és egyéb nagybecsű ereklyén kívül a Pesti Napló 1858-iki szerkesztőségének tagjait, és az 50 éves tudósírását különböző korszakokban. Falk Miksának a mult időt tárgyazó rendkívül érdekes esszé-cikkein kívül Ferenczy Idának, a megboldogult királyi felolvasónőjének Falk Miksához intézett levelének eredetijét. A minden tekintetben sikerült írással és nagy körültekintéssel szerkesztett Falk-számnak rendkívül becses képét képezi a „Dr. Falk Miksáról“ című másfél ivre terjedő rovat, melyben ötvennél több író kapacitás és társadalmi élőképesség elmondja véleményét Falk Miksa eddigi működéséről. Csak néhány nevet említnék, hogy a t. olvasó megítélhesse ennek a rovatnak az értékét. Irtak bele: Agai Adolf, Abrányi Emil, Bónitz Ferenc, Bródy Sándor, Dóczy Lajos, Földes Béla, Gelléri Mór, Hevesi József, báró Hornig Károly püspök, Latinovits Géza, báró Lévy Henrik, Molnár Viktor, Jókai Mór, Polónyi Géza, Radó Antal, Ráth György, Rothauer Miksa, Salamon Odón, Szépfaludy O. Ferenc, Lauka Gusztáv, Sztéryni József, dr. Thaly Kálmán, Várady Antal, Vadnay Károly és mások. A 36 oldalra terjedő ünnepi szám egy koronáért megrendelhető az „Ország Világ“ kiadóhivatalában (Budapest V. Hold-utca 7. szám.) Aki október 1-től negyedévre 4 koronával előfizet az „Ország Világra“, azt a számot ingyen megkapja. Előfizetések az „Ország Világ“ kiadóhivatala címére Budapest V. Hold-utca 7. küldendők.

* A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent 20-ik füzeté a következő szép zenemű-ujdonságokat közli: I. Szentirmay Elemértől „Szereltem dalt“. II. Szentirmay Elemértől „Barna legény csi-csicsi“ magyar dalt. III. Tschaikovszky Péter „Románó“-át. IV. Patat János „Spanyolhon nappal és éjjel“. „Spanien bei Tag und Nacht“. Tarantellát. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország“ minden egyes füzeté. Evenként 24 füzet, minden füzet 10-10 oldal hangjeggyel tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerű ujdonságokból összeállítva. Előfizetési ára egész évre 242 oldal tartalomra 12 korona, félévre 120 oldal tartalomra 6 korona. Az október 1-én megindult IV. évfolyamra 3 korona. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalában Budapest, VIII. József körút 24., honnan megismerésre mutatónyfüzetet 60 fillér beküldése ellenében bérmentve küldenek.

KÖZGAZDASÁG.

— **Állatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

Lépfene:

módosi j. Tógyér 1 p.

Veszettség:

antalfalvi j. Lajosfalva 1 u.,
csenei j. Csatád 1 u.,
párdányi j. Gyülvész 1 u.,
törökbecsei j. Taras 1 u.,

törökkanizsai j. Torontál-Józsefalva 1 u., Török-Kanizsa 1 m.,
zsombolyai j. Kis-Tószeg 1 u., Nagy-Tószeg 1 u., Tóba 1 p.

Takonykór és bõrféreg:

antalfalvi j. Antalfalva 1 u., Crepája 1 u., Torontál-vásárhely 2 u.,
bánlaki j. Tolvádia 1 u.,
módosi j. Istvánföld 1 u.,
nagy-szentmiklósi j. Ó Beasenyő 1 u.,
törökkanizsai j. Kükökháza 1 u., Tisza Szent-Miklós 1 u.

Nagykikinda v. 1 t.

Himlõ:

módosi j. Macedónia 1 l.,
párdányi j. Csebsza 1 l.

Rühkór:

antalfalvi j. Crepája 1 u.,
párdányi j. Gyülvész 3 u., Magyar Szent-Márton 1 u., Szerb-Ittebe 1 u.

Sertésvész:

bánlaki j. O.Léc 1 u., Tolvádia 3 u., Ujfalu 3 u., Zichfalva 1 t.,
csenei j. Öregfalu 1 u.,
nagybecskerekai j. Béga Szent György 4 u., Lukácsfalva 2 p., Szerb Elemér 1 p.,
nagykikindai j. Bocvár 1 m.,
nagy-szentmiklósi j. Porgány 1 u.,
párdányi j. Csebsza 1 u., Dinyás 43 u., Uj-Pécs 5 u.,
törökbecsei j. Török-Becs 1 t.,
törökkanizsai j. Gyála 1 m., Szerb-Keresztur 15 u.,
zsombolyai j. Kis Komlós 6 u., Magyar Cernya 1 p., Nagy-Tószeg 10 u., Zsombolya 2 u.

Nagybecskerek város 1. u.

TÁVIRATOK.

A király Ideháza.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ ered. táv.) Ó felsége ma reggel 6 órakor, a főváros érintése nélkül, Bécsből Gödöllőre érkezett. Ó felsége több hétig fog tartózkodni Gödöllőn, ahonnan hetenkint kétszer berándul a fővárosba és általános kihallgatást ad.

Uralkodók találkozása.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából sürgönyzik: Minden cáfolgatással szemben a torinói „Stampa“ kijelenti, hogy végleg elhatározott dolog, hogy az olasz királyi pár Spálában találkozik az orosz cárral, akinek ugyanekkor Ferenc József király is vendége lesz.

Anzengruber emlékszobra.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy az Anzengruber-szobor végrehajtó bizottsága a napokban ülésezett s a szobor helyét a Schmerling-tért jelölte ki.

Utcai zavargások Sevillában.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ ered. távirata.) Sevillából sürgönyzik: Tegnap délután újra zavargások voltak. A tömeg közpört zudított a lóvonatra., felgyújtottak a „Mégváltó-kolostor“-t s a zavargás oly magas fokra hágott, hogy a katonaságnak kellett közbe lépni. Több pék boltot és a piacot teljesen kifosztották a zavargók, a műhelyeket, Szentlélek-zárdát és az egyetemet kövekkel megdobálták. Két diák és egy templomszolga súlyosan megsebesült. A várost a katonaság megszállva tartja.

Angol-bur háború.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ ered. táv.) Middleburgi távirat jelenti: az angolok elfogták Walfaradt hadnagyt Lotter kommandójából és halálra ítélték. A halálos ítéletet ma végrehajtották s a hőselektü hadnagyt agyonlőtték.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. október 16.

A készárutól hivatalos áriegyzései:

Buza	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	uj 76	7.85	8. -	8.20	8.35
Pestvidéki	uj 76	7.80	7.95	8.10	8.25
Bánsági	uj 76	7.75	7.90	8.00	8.10
Bácskai	uj 76	7.95	8.10	8.00	8.10

Rozs	uj	elsõrendû	kilo	
			70-72	6.85
"	"	másodrendû	—	6.65
Árpa	"	takarmány	60-62	5.90
"	"	égetni való	62-64	5.75
"	"	sõrfõzésre való	64-66	0. -
Zab	"	—	39-41	6.90
Tengeri	"	bánsági	—	0. -
"	"	másnemû	—	5.90

Határidõ-üzlet.

Budapest, okt. 16. (A nagybecskerekai Lloyd-társulat táv.) Effektiv árban ugy a kínálat, mint a kereslet kielégítõ volt. Az árak 5 fillérrel emelkedtek. Elkelt 2900 mm. bégaszentgyörgyi buza. Déli zárlatkor a határidõüzletben következõk voltak a hivatalos árjegyzések:

Buza októberre	7.99-8. -
" 1902. májusra	8.31-8.32
Rozs októberre	7.02-7.03
" áprilisa	7.14-7.15
Zab októberre	6.88-6.89
" 1902. áprilisa	7.19-7.20
Tengeri októberre	5.10-5.11
" 1902. májusra	5.12-5.13

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Ervényes 1901. október hó 1-tõl.

Erkezik:

A nagybecskerekai pályaudvarra:

Zsombolyáról: délelõtt 8 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelõtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelõtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseözről: délelõtt 8 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskerekai pályaudvarról:

Zsombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseözre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 59 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Magy-Kikindára: reggel 8 óra 58 p.

HIRDETÉSEK.

Szerb-Ittebe község elõljárói.

3305. sz. 1901.

1024-8.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi elõljárárság részérl ezennel közhírré tétetik: Szerb Ittebe község, mint erkölcsi testület tulajdonát képezõ nagy vendégli 1902. évi január 1. kezdettel három egymásután következõ évre f. évi október hó 27-én délelõtt 9 órakor Szerb-Ittebe község-házánál tartandó árverésen bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár az eddigi haszonbér, 4400 korona, melynek 10%-a árverelni kívánók által készpénz vagy megfelelő értékpapirokban az árverést vezetõ községi elõljárárság kezeihez bánatpénz címén leteendõ.

Árverési feltételek a jegyzõi irodában megtekinthetõk.

Szerb-Itteben, 1901. évi október hó 15-én.

Jovanovits,
jegyzõ.

Omalyev Tõma,
bíró.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra mehozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, akik érte irnak. Ez a legbámulatremétebb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok, akik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni.

A levelet így kell címezni: (1009-x.2)
 State Medical Institute, 16
 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.
 A levelek mindig bérmentesítendőek.

28723/1901. I. szám. M. kir. államasutak
 Üzletvezetőség Arad-on.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafentartási fák szállítása iránt.)

A magy. kir. államasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1902. és esetleg a következő 1903 és 1904. években szükséges pályafentartási fák szállításának biztosítására eszennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1902. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető, vagy lejjebbithető, a következők:

erdei fenyődeszka	25 m ³
jegenye	158.0 m ³
luc	59.0 m ³
vörös	2.0 m ³
szélmetsetlen jegenyefenyődeszka	38.0 m ³
vágott lucfenyő	75.0 m ³
faragott puhafa 12 m. felül	315.0 m ³
kerítési sűrítési léc puhafából	17500 drb.
vágott léc puhafából	70.0 m ³
erdei fenyő palló	20.0 m ³
jegenyefenyő palló	200.0 m ³
luc	szükség szerint
szélmetsetlen jegenyefenyő palló	54.0 m ³
vörösfenyő palló	szükség szerint
puhafa rud	10.0 m ³
kerítésrud puhafából 50 és 80 m/m. átm.	6600 m ³
puhaszálfa	26.0 m ³
széldeszka	1200 drb.
fedőszindely 37 c/m. h.	4000 "
" 47 c/m. h.	96000 "
" 60 c/m. h.	5000 "

Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a m. kir. államasutak ellen semmi néven nevesendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati minta és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis késpénzfizetés ellenében a magyar kir. államasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrássy ut 73/75. sz. alatt) 50, illetve 30 fillérvnyi áron szereshetők meg.

As ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendőek.

A szállítás a magy. kir. államasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint az épület- és vágott fák szállítására vonatkozó 136719/92. számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alólírott üzletvezetőség anyag és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

As ivenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal:

"Ajánlati épületfák szállítása iránt 26723. 1901. számhoz" 1901. évi október hó 29 ikének déli 12 órájáig a magy. kir. államasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnököhöz benyújtandók, vagy posta útján beküldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% késpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban. 1901. évi október hó 28 iki déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Aradon, 1901. október havában.

As üzletvezetőség.
 (Utányomás nem díjazatik.)

TELI SZÓLÓ

legfinomabb minőségben

Kiloja 25 krajcár

Dr. Brájjer Lajosnál (Uri-utca).

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki h. é. vasut.

Érvényes: 1901. évi október hó 1-től.

Oda				Szeged—Karlova—Nagy-Becskerek.				Vissza			
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	S.				Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.
4412	4404	4402	4406					4401	4405	4403	4411
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.					I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
6201010	815	230	—	ind. Budapest ny. p. u.	érk.	125	—	740	715		
155	1201	609	—	ind. Szeged	érk.	830	—	359	1225		
203	1211	619	—	érk. Szeged	ind.	818	—	347	1211		
209	1212	620	—	ind. Szeged	érk.	817	—	346	1210		
218	1220	—	—	*O. és Új-Szt-Iván	érk.	808	—	337	1201		
231	1232	637	—	*Gyála	érk.	755	—	324	1145		
240	1239	644	—	Szerb-Keresztur	érk.	746	—	315	1138		
306	105	708	—	Törökkanizsa	érk.	728	—	257	1113		
322	119	721	—	Szanád	érk.	708	—	235	1070		
335	128	730	—	Csoka	érk.	658	—	224	1037		
350	141	743	—	Tisza-Szt-Miklós	érk.	645	—	210	1022		
406	155	757	—	Pádé	érk.	630	—	155	1005		
422	209	—	—	*Esztermajor	érk.	614	—	138	948		
437	221	822	—	Bocsár	érk.	603	—	127	935		
445	231	832	—	érk. Karlova	ind.	551	—	115	922		
624	—	1018	—	érk. Nagy-Kikinda	ind.	—	—	—	—		
358	155	—	738	ind. Nagy-Kikinda	érk.	358	—	841	140	738	1018
505	245	—	847	ind. Karlova	érk.	—	745	100	907		
520	256	—	857	Beodra	érk.	—	738	1251	857		
531	306	—	—	*Vinczeér	érk.	—	726	1241	845		
619	327	—	925	Török-Becse-Aracs	érk.	—	706	1221	822		
649	345	—	943	Kumán	érk.	—	648	1203	743		
710	404	—	1002	Melencze	érk.	—	634	1149	725		
732	420	—	1018	Elemér	érk.	—	614	1128	659		
749	435	—	1033	érk. Nagy-Becskerek	ind.	—	558	1112	640		
1213	920	—	—	érk. Pancsova	ind.	—	—	508	200		
—	620	—	—	érk. Szécsány	ind.	—	—	808	—		

Oda				Nagy-Kikinda—Karlova.				Vissza			
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	9:				Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.
4512	4502	4506	4508					4501	4503	4507	4511
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.					I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
6201010	—	815	230	ind. Budapest ny. p. u.	érk.	—	125	710	740	715	
147	750	925	410	ind. Temesvár	érk.	814	149	847	520		
—	455	1118	599	ind. Szeged	érk.	300	955	406	788	1238	
356	1158	155	738	ind. Nagy-Kikinda	érk.	624	841	149	1016		
422	1220	221	804	ind. *Váalom	érk.	558	815	123	950		
440	1235	239	822	érk. Karlova	ind.	540	757	105	932		
749	—	438	1033	érk. Nagy-Becskerek	ind.	—	558	1112	640		

Hirdetések

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. A hirdetések 1900. évi július 1-je óta belyegmentesek és annyira olcsók, hogy a ki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTAL“ kiadóhivatalában.